

**สรุปผลติดตามการดำเนินงานเฝ้าระวังและระบบข้อมูลสุขภาพช่องปาก
ณ จังหวัดราชบุรี ลพบุรี สุพรรณบุรี จังหวัดและชลบุรี**

ปัญหาการดำเนินงานการบันทึก ส่งออก รายงานข้อมูลสุขภาพช่องปาก HDC

โดยสำนักทันตสาธารณสุข ได้ลงพื้นที่ติดตามการบันทึก ส่งออก รายงาน HDC เพื่อทราบปัญหาอุปสรรค นำไปสู่การพัฒนางานต่อไป ทั้งนี้มีการลงพื้นที่ จำนวน 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดราชบุรี ลพบุรี สุพรรณบุรี และชลบุรี ซึ่งพบปัญหาคล้ายกันคือบันทึกแล้วข้อมูลไม่ขึ้นไม่ส่งออกรายงาน

แต่ของลพบุรีเป็นโปรแกรมเฉพาะที่เข้าข้อมูล รพ.แต่ละแห่งในจังหวัดลพบุรี ลงบันทึกการตรวจและฝึกทักษะ กลุ่มหญิงตั้งครรภ์ ไปพร้อมกันแต่เวลาข้อมูลขึ้นรายงาน HDC ข้อมูลฝึกทักษะกับน้อยกว่าการตรวจสุขภาพช่องปาก วิธีการแก้ไขเมื่อทราบปัญหาของพื้นที่ รีบกลับมาประสานทางทีมงาน ทางทีม HDC ตรวจพบปัญหาตารางไม่สมบูรณ์ ส่งผลให้ไม่สามารถนำเข้าข้อมูลได้ และได้ดำเนินการซ่อมตารางดังกล่าว และให้หาห้องในพื้นที่เพื่อเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหาเชิงเทคนิคต่อไป ทั้งนี้เมื่อแก้ไขปัญหาเชิงเทคนิคหน่วยบริการในพื้นที่แล้วทำการส่งออกข้อมูล 43 แฟ้ม ของหน่วยบริการอีกครั้งตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 67 ถึงปัจจุบันและอัปเดตเข้าระบบ HDC อีกครั้ง เพื่อเป็นการอัปเดตข้อมูลเดิมและเพิ่มข้อมูลที่อาจมีปัญหา

ปัญหาที่พบ	การแก้ไขปัญหา
ระบบข้อมูล ผลการดำเนินงานในระบบน้อยกว่าที่ปฏิบัติงานจริง	ทำความเข้าใจผู้จัดเก็บข้อมูลบันทึกไม่ครบ Process ระบบจะตัดออกไม่นำเข้าระบบรายงาน HDC ข้อมูลของร้อยละเด็ก 3 ปีฟันผุ ซึ่งเป็นช่วงที่ต้องบันทึกภายในช่วงอายุของเด็กถ้าหากเกินอายุไป 1 วันก็จะไม่ถูกนับเป็นผลงาน
ความแตกต่างข้อมูลในรายการหญิงตั้งครรภ์ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปากและขีดทำความสะอาด	-อธิบายผู้ปฏิบัติหรือผู้บันทึก Template ในการวัดผลงานของ HDC ร้อยละของหญิงตั้งครรภ์ได้รับบริการฝากครรภ์คุณภาพ
การรายงานหรือเป้าหมายตัวชี้วัดการทำงานตัวเลขในทันตกรรมบริการจะใกล้เคียงกับการทำงานมากกว่าใน OHSP	การรายงานใน service plan ส่วนใหญ่ของทุกงานใช้ Typearea 1,3 ประชากรเป็นการคิดผลงาน
ข้อมูลที่ได้จากการประมวลผลไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ทำให้รายงานไม่ได้และน้อยต่อนับด้วยมือเทียบ	อธิบายความเข้าใจผิดเกี่ยวกับรหัสมาตรฐาน การบันทึกข้อมูล ICD10 ฟันผุกับฟันรอยขาวขุ่น ฟันปกติ Procedure code 2330011 กับ 2330013 รวมถึงแฟ้ม Dental

การดำเนินงานการสำรวจทัศนสุขภาพช่องปากและปัจจัยเสี่ยง (ท02)

โดยสำนักทันตสาธารณสุข ได้ลงพื้นที่ติดตามการดำเนินงาน ท02 เพื่อทราบปัญหาอุปสรรค นำไปสู่การพัฒนาต่อไป ทั้งนี้มีการลงพื้นที่ จำนวน 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดราชบุรี ลพบุรี สุพรรณบุรี และชลบุรี

ซึ่งการดำเนินงานของทั้ง 4 จังหวัดนี้มีวิธีการดำเนินงานที่แตกต่างกัน ทางจังหวัดราชบุรี มีการดำเนินงานโดยการเฝ้าระวังที่ออกแบบโดยพื้นที่ เพราะมีการทราบปัญหาในการดำเนินงานจึงรู้ว่าจะใช้กระบวนการในการเฝ้าระวังรูปแบบใดข้อความใด จังหวัดลพบุรี ยังไม่มีการดำเนินงาน แต่เมื่อนำเสนอแผนการดำเนินงานที่จะเริ่มดำเนินการในพื้นที่เกิดปัญหาในเรื่องพฤติกรรมของเด็กและสนใจขึ้นมา ทางสำนักทันตสาธารณสุขจึงมีโอกาสเสนอแนวทางการดำเนินงาน ท02 จังหวัดสุพรรณบุรี มีการดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่องแต่ที่ผ่านมาไม่ส่งข้อมูลให้ทางส่วนกลาง จึงลงพื้นที่เพื่อทราบปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานและโน้มน้าวให้ส่งข้อมูลและนำเข้าระบบต่อไป ทางจังหวัดชลบุรี เคยมีการดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่องแต่หายไป 3 ปี จึงทราบเรื่องการย้ายงานของคนเก่าเปลี่ยนคนใหม่มารับผิดชอบไม่มีการส่งต่องานซึ่งกันและกัน โน้มน้าวให้ส่งข้อมูลและนำเข้าระบบต่อไป

ตารางเปรียบเทียบการดำเนินงาน ท02 และประเด็นที่พบในพื้นที่ 4 จังหวัด (ราชบุรี ลพบุรี สุพรรณบุรี และชลบุรี)

จังหวัด	สถานะการดำเนินงาน ท02	ลักษณะ/ประเด็นที่พบ	การสนับสนุนจากสำนักทันตสาธารณสุข
ราชบุรี	มีการดำเนินงานโดยออกแบบการเฝ้าระวังในพื้นที่เอง	มีประสบการณ์และทราบปัญหาในการดำเนินงาน จึงสามารถออกแบบกระบวนการและคำถามได้เหมาะสม	สนับสนุนและติดตามเพื่อเรียนรู้รูปแบบที่เหมาะสมจากพื้นที่
ลพบุรี	ยังไม่มีการดำเนินงาน แต่มีแผนเริ่มดำเนินการ	พบปัญหาด้านพฤติกรรมเด็กเมื่อเสนอแผนดำเนินการ	เสนอแนวทางการดำเนินงาน ท02 เพื่อให้พื้นที่เริ่มดำเนินการได้
สุพรรณบุรี	มีการดำเนินงานต่อเนื่อง แต่ไม่ส่งข้อมูลส่วนกลาง	มีการดำเนินงานจริงแต่ขาดการรายงานข้อมูล	ลงพื้นที่เพื่อติดตาม ปรับความเข้าใจ และโน้มน้าวให้ส่งข้อมูลเข้าระบบ
ชลบุรี	เคยดำเนินงานต่อเนื่อง แต่หยุดไป 3 ปี	การเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ ไม่มีการส่งต่องาน ทำให้ข้อมูลไม่ถูกส่ง	ลงพื้นที่เพื่อรับทราบปัญหาและโน้มน้าวให้ส่งข้อมูลเข้าระบบอีกครั้ง

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการอัปเดตข้อมูลข่าวสารของการเปลี่ยนแปลงของแต่ละตัวชี้วัด ประเมินสถานการณ์และวิเคราะห์ปัญหาได้ว่า ปัญหาเกิดจากการรายงานในแฟ้มไหนใน 43 แฟ้มที่ทำให้ผลงานไม่ถูกนับในงานนั้นๆ
2. ควรมีการวางแผนการติดตามดูแลต่อเนื่องกับพื้นที่ในเขตสุขภาพ และมีการกำกับ ติดตาม ตลอดจนการสะท้อนข้อมูลการดำเนินงานร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถติดตามผู้ป่วยให้ได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่อง
3. ควรสร้างความเข้าใจการนำเข้าข้อมูลในระบบ HDC ที่ถูกต้องให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง

จังหวัดราชบุรี

กลุ่มสนับสนุนวิชาการและการวิจัยร่วมกับกลุ่มพัฒนาทันตสุขภาพเด็กปฐมวัยและวัยเรียน ศูนย์อนามัยที่ 5 ราชบุรี และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดราชบุรี ลงพื้นที่ติดตามการดำเนินงานเฝ้าระวัง และระบบข้อมูลสุขภาพช่องปาก ณ ศูนย์เด็กเล็กบ้านบางนางสุญ และโรงเรียนอนุบาลวัดเพลง โดยติดตามผลการดำเนินงานและร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การส่งเสริมสุขภาพช่องปากเด็กปฐมวัย ร่วมสังเกตการณ์การดำเนินงาน การตรวจช่องปากเพื่อวางแผนจัดบริการและการเยี่ยมครอบครัว เด็กประถมศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 (ซึ่งมีแผนการตรวจในวันลงพื้นที่)

ศูนย์เด็กเล็กบ้านบางนางสุญมีการดำเนินกิจกรรมแปรงฟันหลังอาหารกลางวันอย่างต่อเนื่อง มีการดูแลสุขภาพช่องปากโดยครูผู้ดูแลเด็ก การบันทึกข้อมูลสุขภาพช่องปากยังอยู่ในรูปแบบแฟ้ม แต่ยังไม่มียระบบออนไลน์ และยังขาดการสนับสนุนสื่อและการอบรมเฉพาะด้านสุขภาพช่องปากแก่ครู

โรงเรียนอนุบาลวัดเพลงมีการจัดกิจกรรมแปรงฟันร่วมกับผู้ปกครองและบุคลากรในห้องเรียนใช้ระบบข้อมูลสุขภาพช่องปากที่มีแบบฟอร์มมาตรฐาน ครูผู้ดูแลมีความรู้เกี่ยวกับสุขภาพช่องปากในระดับดี และมีการอบรมสม่ำเสมอ

การดำเนินงานขับเคลื่อนการส่งเสริมสุขภาพช่องปากหญิงตั้งครรภ์ในคลินิกฝากครรภ์ เด็กปฐมวัยในคลินิกเด็กสุขภาพดี และคลินิกทันตกรรม ณ โรงพยาบาลวัดเพลง พบว่ามีการบูรณาการให้บริการร่วมกับคลินิกฝากครรภ์และคลินิกเด็กสุขภาพดี โดยจะมีบุคลากรมีความรู้และทักษะเฉพาะทางด้านทันตกรรมสื่อสาร และให้ความรู้แก่ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ยังพบว่าการเข้ารับบริการของหญิงตั้งครรภ์และเด็กเล็กยังไม่สม่ำเสมอ โดยเฉพาะความตระหนักด้านสุขภาพช่องปากของบางครอบครัว

ในการติดตามพื้นที่ ณ โรงพยาบาลวัดเพลง จังหวัดราชบุรี มีการสะท้อนปัญหาและแนวทางแก้ไขผลการดำเนินงานที่ไม่ตรงกันระหว่างข้อมูลจริงในพื้นที่กับข้อมูลจาก HDC โดยทางสำนักทันตสาธารณสุขจะนำข้อเสนอแนะในการพัฒนารูปแบบการให้บริการและระบบการจัดเก็บข้อมูลในการวางแผนการดำเนินงานด้านการเฝ้าระวังและพัฒนาระบบข้อมูลสุขภาพช่องปากต่อไป

จังหวัดสุพรรณบุรี

กลุ่มสนับสนุนวิชาการและการวิจัยร่วมกับกลุ่มพัฒนาทันตสุขภาพเด็กปฐมวัยและวัยเรียน ร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุพรรณบุรี ลงพื้นที่ติดตามการดำเนินงานเฝ้าระวังและระบบข้อมูลสุขภาพช่องปากและงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากหญิงตั้งครรภ์และเด็กปฐมวัย ณ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดวังหว้า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสามชุก โรงพยาบาลสามชุก และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุพรรณบุรี

จากการลงพื้นที่ติดตามการดำเนินงาน พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งสองแห่งมีการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพช่องปากสำหรับเด็กนักเรียน โดยมีการจัดกิจกรรมการแปรงฟันหลังอาหารกลางวัน ทุกวัน มีการเล่นิทานเกี่ยวกับสุขภาพช่องปาก มีการจัดอาหารว่างและอาหารกลางวันตามโปรแกรม Thai School Lunch มีการประเมินตนเองตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ และเข้าร่วมการพัฒนาศักยภาพตามที่มีการขับเคลื่อนงาน 4D ของกรมอนามัย

ในส่วนของคลินิกทันตกรรมโรงพยาบาลสามชุก มีการจัดบริการสำหรับเด็กปฐมวัยในคลินิกเด็ก สุขภาพดี โดยให้ทันตบุคลากรไปดำเนินงานให้บริการ ณ คลินิกเด็กสุขภาพดี และมีการจัดคิวรับบริการสำหรับ หญิงตั้งครรภ์ ในคลินิกฝากครรภ์ (แต่ไม่ได้จัดบริการแยกแต่หญิงตั้งครรภ์สามารถเลือกวันรับบริการสุขภาพ ช่องปากตามที่สะดวกได้)

ในการติดตามพื้นที่ ณ จังหวัดสุพรรณบุรี มีข้อเสนอแนะในการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานส่งเสริม สุขภาพช่องปากในกลุ่มหญิงตั้งครรภ์และเด็กปฐมวัย และร่วมพัฒนาระบบการจัดเก็บข้อมูล ในการวางแผนการดำเนินงานด้านการเฝ้าระวังและพัฒนาระบบข้อมูลสุขภาพช่องปากต่อไป

จังหวัดชลบุรี

กลุ่มสนับสนุนวิชาการและการวิจัยร่วมกับกลุ่มพัฒนาทันตสุขภาพเด็กปฐมวัยและวัยเรียน ร่วมด้วย ศูนย์อนามัยที่ 6 ชลบุรี และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรี ลงพื้นที่ติดตามการดำเนินงานเฝ้าระวังและ ระบบข้อมูลสุขภาพช่องปากและงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากเด็กปฐมวัย ณ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดเขาเชิงเทียน เทพาราม และคลินิกฝากครรภ์คุณภาพและคลินิกเด็กสุขภาพดี โรงพยาบาลชลบุรี อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัด ชลบุรี

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดเขาเชิงเทียนเทพารามมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพช่องปาก เช่น การแปรงฟันหลังอาหารกลางวัน มีการตรวจสุขภาพช่องปากประจำปี โดยร่วมมือกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล มีการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการดูแลฟันน้ำนม แจกแปรงสีฟันและยาสีฟันที่เหมาะสมกับวัยจากหน่วยงานสาธารณสุข รวมทั้งใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับวัย และส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านการเล่น โดยการติดตามครั้งนี้ได้มีการดูผลการดำเนินงานและร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากเด็กปฐมวัยตามแนวทางการประเมินตนเองตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ด้านสุขภาพ 4D กระทรวงสาธารณสุข รวมทั้งสนับสนุนให้บุคลากรในสถานพัฒนาเด็กเล็กมีความรู้และสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการดูแลสุขภาพเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพ ทั้งนี้ มีข้อเสนอแนะจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในประเด็นเกี่ยวกับตัวบ่งชี้ในด้าน Dental ให้มีการปรับเปลี่ยนจากเด็กอายุ 3 ปี ปราศจากฟันผุ (Caries Free) เป็นเด็กอายุ 3 ปี ฟันดีไม่ผุ (Cavity free) เนื่องจากเด็กมีฟันผุก่อนเข้าเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงทำให้ผลประเมินตนเองตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ด้านสุขภาพ 4D กระทรวงสาธารณสุข ในด้าน Dental ไม่ผ่าน

การดำเนินงานขับเคลื่อนการส่งเสริมสุขภาพช่องปากหญิงตั้งครรภ์ในคลินิกฝากครรภ์คุณภาพและคลินิกเด็กสุขภาพดี โรงพยาบาลชลบุรี ได้มีการกล่าวถึงการดำเนินงานในหญิงตั้งครรภ์และเด็กปฐมวัย รวมถึงมีการแลกเปลี่ยนการลงข้อมูลบันทึกตามโปรแกรมมาตรฐาน 43 แฟ้ม การลงข้อมูลใน HDC และระบบเฝ้าระวังทันตสุขภาพและปัจจัยเสี่ยง รูปแบบการจัดบริการแบบบูรณาการร่วมกับภาคีเครือข่าย การสะท้อนปัญหาและแนวทางแก้ไขผลการดำเนินงานที่ไม่ตรงกันระหว่างข้อมูลจริงในพื้นที่กับข้อมูลจาก HDC

ในการติดตามพื้นที่ ณ โรงพยาบาลเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี มีข้อเสนอแนะในการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากในกลุ่มหญิงตั้งครรภ์และเด็กปฐมวัย และร่วมพัฒนาระบบการจัดเก็บข้อมูลในการวางแผนการดำเนินงานด้านการเฝ้าระวังและพัฒนาระบบข้อมูลสุขภาพช่องปากต่อไป